

T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih : 15.12.2023
Sayı : 378

14 Aralık 2023

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Avrupa Konseyi Yolsuzluklara Karşı Devletler Grubu (GRECO)'nun Türkiye'ye yönelik tavsiyelerinin yerine getirilmesi için ilgili yasal düzenlemelerin yapılması ve ivedi şekilde uygulanması amacıyla Anayasa'nın 98 inci, Meclis İçtüzüğü'nün 104 ve 105 inci maddeleri gereği Meclis Araştırma Komisyonu kurulmasını bilgilerinize sunarız.

Semra Dinger
Ankara Milletvekili

[Signature]

İzzet Akbulut
Burdur Mv.

[Signature]
Yunus Emre
İstanbul Milletvekili

[Signature]

Ediz Ün
Edirne Milletvekili

[Signature]
S. T. S. T.
Diy. Mv.

[Signature]
Mustafa Erdem
Antalya Milletvekili

[Signature]
Tahsin Beçen
Yozgat Mv.

[Signature]

Nermin Gülçürüm Koro
Hatay Milletvekili

[Signature]
Jale NUR SÖLÜK
ESKİŞEHİR Mv.

[Signature]
Ayhan Zorlu
Seref ALPACI

[Signature]
Tahsin ÖZCAN
Düzce Milletvekili

[Signature]
Sünet Mullaoglu
Hatay Mv. Müzeyyen
Adana Mv.

[Signature]
T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
1923
GRUP BAŞKANLIĞI

GEREKÇE

Avrupa Konseyi Bakanlar Kurulu tarafından 1999 yılında kurulan Yolsuzluğa Karşı Devletler Grubu (GRECO) “yolsuzlukla ilintili yasal çerçeve ve ilkelere uyumu izlemek, raporlamak devletlerin yolsuzlukla mücadele standartlarına uyumu denetlemek”le yükümlüdür.

GRECO’nun kuruluşu yolsuzluğun; çoğulcu demokrasi, insan hakları ve hukuk devleti gibi evrensel değerleri tehdit eden bir olgu fikrine dayanmaktadır. Avrupa Birliği, Avrupa Parlamentosu, OECD ve Birleşmiş Milletler gibi uluslararası kuruluşların da raporlarını kendi çalışmalarına referans aldığı GRECO’ya Türkiye 1 Ocak 2004 tarihinde üye olmuştur.

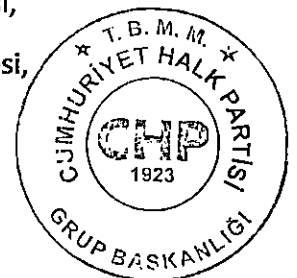
Türkiye hakkında GRECO’nun 16 Ekim 2015 tarihindeki 69’uncu Genel Kurulu’nda Dördüncü Aşama Değerlendirme Raporu kabul edilmiş ve süreç devam etmektedir. Dördüncü Aşama Değerlendirmesi “milletvekilleri, hakim ve savcılar bakımından rüşvetin önlenmesini” içermektedir.

GRECO’nun Haziran ayında gerçekleşen 94. Genel Kurulu’nda kabul edilen Türkiye hakkında “4. Aşama Değerlendirme Raporu” ise geçtiğimiz günlerde yayınlanmıştır. 4. Ara Uyum Raporu “Milletvekilleri, hakim ve savcılar bakımından yolsuzluğun önlenmesi” kapsamında Türkiye’ye yönelik geçmiş değerlendirme raporlarındaki tavsiyelerin yerine getirilip getirilmediğini içermektedir.

Raporda Türkiye’ye yönelik 22 tavsiye ele alınırken GRECO tavsiyelerinin önceki raporlarla “aynı seviyede yerine getirilmiş olduğu” sonucuna varmıştır. Buna göre Türkiye 22 tavsiyeden 3’ünü tatmin edici şekilde yerine getirmiş veya ele almış, geriye kalan tavsiyelerden 9’u kısmen yerine getirilirken 10 tanesi yerine getirilmemiştir.

Milletvekilleriyle ilgili olan tavsiyelerin “hiçbiri”nin tam olarak yerine getirilmediğinin vurgulandığı raporda söz konusu tavsiyeler;

- Yasama sürecinin şeffaflığının artırılması,
- Milletvekilleriye yönelik etik davranış ilkelerinin kabul edilmesi,
- Milletvekillerinin mal beyanında bulunma rejiminin şeffaflaştırılması,
- Yasama sürecinde kamuoyu istişarelerine dair kuralların geliştirilmesi,
- Torba yasalardan kaçınılması,

- Yasama dokunulmazlığının kaldırılması sürecinin öncelik sırasına göre ele alınması ve milletvekilleri hakkında rüşvet suçlamasıyla yürütülen ceza soruşturmalarının engellenmemesi gibi hususları içermektedir.

Hakim ve savcılar ile ilgili bölüm ise;

- Hakim ve Savcılar Kurulu'nun bağımsızlığının sağlanması,
- Hakim ve savcıların işe alım süreçlerine Adalet Bakanlığı'nın değil yargı erkinin müdahil olması,
- Hakim ve savcıların etik davranış ve dürüstlüklerine dair değerlendirmelerin kamuoyuna açık, nesnel kriterlere dayalı olması,
- Hakim ve savcıların görev yerlerinin rızalarına aykırı olarak değiştirilme olasılığının azaltılması,
- Çıkar çatışmasına sebep olacak nitelikte hediye, üçüncü tarafla ilişkiler, gizli belgelerin alınması gibi hususların önlenmesi amacıyla hakimler için etik davranış ilkelerinin belirlenmesi gibi tavsiyeleri içermektedir.

GRECO değerlendirmesi sonucunda söz konusu tavsiyelere yönelik mevcut uyumu "halen genel anlamda tatmin edici olmadığı" şeklinde değerlendirirken Türkiye'nin en geç 30 Haziran 2024 tarihine kadar tavsiyeleri yerine getirmek üzere alınan tedbirlere ilişkin bir rapor sunmasını da istemektedir.

Türkiye'nin GRECO raporları ışığında yolsuzluk ve siyasi etik ile hukukun üstünlüğü gibi konularda karnesinin uzun zamandır zayıf olduğu görülmektedir.

Türkiye, son yıllarda hem AB hem de GRECO tarafından yolsuzlukla mücadele stratejisinin ve eylem planının olmayışı, yolsuzlukla kararlı bir şekilde mücadele etme iradesinin eksikliği gibi konularda eleştirilmektedir.

Bunun yanında yukarıda da bahsedildiği gibi Türkiye'den özellikle TBMM Üyeleri ile hakim ve savcılar konusunda etik prensiplerin ve davranış kurallarının oluşturulması, hukuk dışı faaliyetlerin önlenmesi, mal ve gelir beyanlarında bulunulması gibi siyasi etik alanına giren konularda düzenleme yapılması beklenmektedir.

Türkiye'nin üyesi olduğu bir uluslararası oluşum olan GRECO'nun tavsiyelerini yerine getirmemesi AB ile yürütülen vize serbestisi diyalogunu da doğrudan etkilemektedir.

GRECO tavsiyelerinin hem AB vize serbestisi başlığında hem de örgütlü suçlar ve yolsuzlukla etkin ve kararlı bir mücadeleyi ortaya koyabilme ile siyasi etik ve yargı bağımsızlığının tesisi konularında bir rehber niteliği taşıdığı görülmektedir.

GRECO tavsiyelerinin yürütme erki tarafından kabul görmesi ve uygulanması durumunda hem Türkiye'deki hem de Türkiye'ye yönelik yolsuzluk algısının olumlu yönde değiştirilmesi mümkün olabilecektir.

Tüm bu nedenlerle, GRECO tavsiyelerinin yerine getirilmesi amacıyla gerekli yasal düzenlemelerin ivedi bir şekilde yapılması ve uygulanması amacıyla bir Meclis Araştırması Komisyonu kurulması, yolsuzlukla mücadele için gereklidir.

